

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.
Előfizetési árak: Egész évre 6 frt, félévre 3 frt, negyedévre 1 frt 50 kr. — Egyos szám ára 6 kr.

Felelős szerkesztő és kiadó tulajdonos:
Dobay János.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez
hirdetmények és előfizetések a kiadóhivatalhoz (ifj. Jancsó
Mózes könyvnyomdája Kézdi-Vásárhelytől) intézendők.

Livádia.

Az oroszok Rivierója, Livádia felé néz a világ. Beteg ott egy ember, haldoklik.

Ott fekszik agóniában, halálos ágyon, nehéz tusával viv a mindenható legfőbb ur, a félve szeretett, gyűlölve rettegett császár. Számlálják a percek, melyeket még mesterségesen életéhez toldogatnak, míg el nem nyeli minden halandónak közös végzete — a sir. Még egy hét, még egy pár nap és az oroszok mindenható ura azzá lesz, a mi volt, föld és agyag, mely kivételes jogokat nem élvez többé, s mely szerves összeállításában megszűnt.

Felbomlik, szétesik az enyészet örök törvénye szerint s csak emléke marad, hogy a történelem esekelményeit igazán vagy hamisan bírálja el s őrizze meg a késő utókor számára.

III-ik Sándor császár élete ellen a nihilisták négy merényletet követtek el, de mindeniket szerencsésen kikerülte.

Először két nappal trónra lépése után, mikor dinamittal töltött gyertyákat tettek éjjeli szekrényére. Azután a gascini téli kertben lőttek rá, harmadszor 1888. okt. 17-én, mikor Borki mellett fölszedték a vasuti síneket s a napokban, mikor a rendőrség fölfedezte, hogy Szmolenszk, hova a császár hadgyakorlatra készül, alá van aknázva. Tény az, hogy Oroszország vágya az, hogy szabadságra s elnyomott népeknél a szabadság előharcosai nem válogatnak az eszközökben.

Különben sehol a világon annyi merényletet nem követtek el, mint a csárok ellen.

Az orosz birodalomnak eddig 68 uralkodója volt. Ezek közül csak 30 érte meg 50-ik évét s átlagos életkoruk 36 év volt. A közönséges emberek közt az átlag tudvalevőleg 45 év.

Az uralkodók csakis elődeik meggyilkolása után jutottak a trónra. Szinte úgy látszik, hogy Oroszországban

az erőszakos trónváltás politikai kényszerűség. A 11-ik században öt uralkodót öltek meg. Az ezután következő kornak a története ismét testvér- és rokongyilkolás, árulás és eselvetés.

Bogomimoszki Andrást kedvence székhelyén bojárjai gyilkolták meg. Mszitisláv Romanovics kievi nagy fejedelmet deszkák alatt fojtották meg. Mindvög litván fejedelmet pedig egy Dovmont nevű mazovai főnemes szurta le.

Eddig az időpontig nem volt Oroszország egységes ország, hanem területe egymástól független királyságokra oszlott.

Nievski Sándor fia Dániel azonban megalapította a moszkvai nagyfejedelemséget s ettől számíthatjuk Oroszországot az egységes államok sorába. Dániel utódját, Danilovics Györgyöt, 1325-ben megölte rettenetes szemű Dimitri, hogy megbosszulja atyját, Tver fejedelmet, a kit György meggyilkoltatott, hogy trónját elfoglalhassa, György utódja Dimitri lett, a kit később halálra ítélték s ki is végeztek.

Majdnem példátlan eset következett ezután. Három uralkodó természetes halállal mult ki. Vaszili Dimitrevics szemét szuratta ki Semiak, Novgorod fejedelme s Semiakot viszont megmérgezték tanácsosai 1446-ban. Rettenetes Iván helyett kezdetben anyja, Glinszki Ilona kormányzott. Korának legszebb és legkiválóbb jellemű asszonya volt, de rajta is beteljesült az orosz fejedelmek végzete, s 1538-ban megmérgezték az oligarchák, a kik gyűlöltek erélyes uralkodása miatt.

Fia, Rettenetes Iván, természetes halállal halt ugyan meg, de életét féltette, a mi kiderül Erzsébet angol királynővel folytatott levelezéséből, a kitől formasierőleg azt az ígéretet vette, hogy esetleg Angliában biztos menedéket fog találni. Végre elhatározta, mely 1572-ből kelt, azt tanácsolta fiának, tanulják meg alattvalóikat féken tartani és

jutalmazni, mindenkiféle pedig őrizkedni tőlük. A lengyel követeknek azt mondja, hogy nem ellenségeitől, hanem alattvalóinak árulásától fél.

Godunov Boris orosz főnemes egy összeesküvés emelte a csárok trónjára, miután megölette a trón örökösét, Feodor császár testvérét Dimitrit. Az ál-Dimitrit, a ki egyideig császár volt Oroszországnak, megölte a nép, mikor megtudta, hogy ő nem Dimitri nagyherceg, hanem Griska Dimitrij Utropeja, egy megszökött barát, a ki csak úgy jutott a trónra, hogy nagyon hasonlítván a megölt nagyherceghez, Dimitrinek adhatta magát. A második ál-Dimitrit, egy Bolitnikov Iván nevű porosz cipészt, a kit III. Zsigmond lengyel király segített az orosz trónra, szintén megölte a nép 1610-ben.

A zavaroknak három évre rá az vetett véget, hogy a bojárok eszárválasztásra gyűltek össze s megválasztották a most is uralkodó dinaszeczia őst, Romanov Mihályt. A trónkövetelő Suiszkói Vasziliet, a ki az előbb uralkodó család tagja volt, Moszkvában fölnégylették. A Romanov-család alatt az uralkodóknak szakadatlanul az összeesküvők ellen kell magukat védelmezniök. Nagy Péter ellen mindjárt trónrajutásakor föllázadtak Galiczin bujtogatására a testőrök, a streliczek s a tíz éves császár csak úgy menekült meg a haláltól, hogy anyja, Nariskin Nátália a gyilkosok elől fiával a Szentháromság templomba menekült.

Utódja, I. Katalin ellen Devier rendőrminiszter lázadt föl s a Golovkin kancellár elnöklete alatt a vizsgálatra kiküldött bizottság irataiból kitűnik, hogy Katalint megakarták ölni. Katalin utódja, Anna ellen összeesküdt Dolgorucki Sergei Gregorievics herezeg londoni orosz követ s az öreg Lukics Vaszili, hogy Erzsébetet emeljék a trónra. Mindkettőt 1739. no-

vember 6-án kivégezték Novgorodban.

I. Erzsébet detronizálására összeesküdött Betustev kancellár és Marquese Botta osztrák követ. A történetirők ugyan az összeesküvést tendenciózus hazugságnak mondják, de azt nem vonják kétségbe, hogy 300 testőre tényleg meg akarta ölni.

III. Péter ellen még trónörökös korában összeesküdtek s az összeesküvők élén gróf Lyner dán követ állt. Alig hiúsult meg ez az összeesküvés, összeesküdött ellene neje, a későbbi II. Katalin s előbb detronizálta, azután száműzte Ropsára, mint ő mondta „egy félreeső, de nagyon kellemes helyre.” Itt négy nap mulva Péter meghalt. Akkor azt mondta aranyeres gyomorgöresben, de később kiderült, hogy 1762. jun. 17-én a császárné kegyencze, Ortov Alexi és még néhány katonatiszt meglátogatta magányában, hogy hírül vigyék neki közeledő szabadulását, tényleg azonban azért, hogy megöljék.

Mikor nem sikerült őt a burgundi borba kevert méreggel elpusztítani, megfojtották. Utána még két uralkodónak okozta erőszakos halálát. I. Pált 1801. márczius 11-én megölték katonái, élükön Talysin tábornokkal. Éjjel behatoltak hálósobájába, Jasvil herezeg a ezért kihuzta ágyából, földre teperte és megfojtotta Skaeratin hadnagy szolgálati övével. II. Sándort pedig 1881. márczius 13-án levegőbe röpítették a nihilisták. Ötször kíséreltek meg ellene merényletet, nem sikerült, hatodszorra aztán a szétroncsolt tagjaiból kiömlő vér véresre festette a szentpétervári havat.

III. Sándor ezért nem tudták elveszteni a gyilkos kezek, s most eljött a halál, közeledik váratlanul, hogy elvégezze azt, mire azok vágytak, kiknek kezébe a bomba már előbb eszköz akart lenni, halálba kergethessék.

Az ipartestületekről.

A sepsi-szentgyörgyi ipartestülethez tartozó iparosok és segédszemélyzetük munkaviszonyainak rendezése végett az 1884. évi XVII. t. cz. 140. §. alapján Seps-Szentgyörgy város területére nézve alkotott törvényhatósági szabályrendelet.

1. §. Az iparos segédszemélyzet 6 osztályba sorozatik, u. m.: 1. üzletvezető, 2. munkavezető, 3. csoportvezető, 4. segéd, 5. női segéd, 6. napszamos.

2. §. Üzletvezető az oly önjogi egyén, a ki képesítéshez kötött ipar önálló gyakorlására jogosítva van és személyes képesítéssel nem bíró iparos, kiskorúak, vagy jogi személyek üzlete részéről az iparhatóságnál bejelentve és ily üzletben tényleg alkalmazva van.

3. §. Egy egyén üzletvezetőül csak egy üzletben alkalmazható és az üzletvezető ezen üzleti foglalkozáson kívül semmi más munkát nem végezhet.

4. §. Az ipartestülettel járó jogszolgáltatások és kötelezettségek ugyan az iparost illetik, de a tanoncok szakbeli képzésére vonatkozó kötelezettségek az üzletvezetőt terhelik. Ezenkívül, ha az ipar ki-korúak, vagy jogi személyek részére gyakoroltatik, az üzletvezetőt a tanoncok fölött a törvényes házi figyelmi jog is megilleti.

5. §. Mihelyt az üzletvezető állásától tényleg megválk, helye más üzletvezető által azonnal betöltendő és ez a változás az iparhatóságnál bejelentendő.

6. §. Munkavezető. Munkavezető gyakorolja a felügyeletet és ellenőrzést a rábízott segédek és munkások fölött. Ez okból a munkát a segéd és munkások közt beosztja, a munkaidő pontos megtartását és teljes kihasználását megköveteli és ügyel arra, hogy az egyes alkalmazottak ama munka követelményeinek, melyekhez beosztva, mindenben megfeleljenek.

7. §. A munkavezető a felügyelet alatt álló egyének elbocsátására és az általa végzett munkához szükséges segédek és munkások felfoga-

dására, állásánál fogva feljogosítottnak tekintendő.

8. §. Csoportvezető. Csoportvezető azon iparos-segéd, ki valamely iparos által főlállalt munka egyes részleteinek saját felelősségére való elkészítésére, előre megállapított fizetés mellett vállalkozik.

9. §. A csoportvezető fizetése mindig az elvállalt munkához viszonyítva összegárban állapítandó meg.

Mihelyt napi, vagy hetibér van kikötve a főlállalt munka szakmánya (akkord) munkának tekintendő.

10. §. Csoportvezető az iparos megbízottjának tekintendő ugya a főlállalt munkarész elkészítésére, mint az ehhez szükséges segédek és munkások főlfogadására és elbocsátására nézve.

11. §. Köteles a csoportvezető az általa főlfogadott segédek és munkások munkakönyveit az iparosnak bejelentés végett átadni és ettől a segéd, vagy munkás távozásakor részükre a könyvet visszavenni és ezeket visszaadni.

12. §. Az iparos jogosítva van a csoportvezető által főlfogadott egyes segédeket és munkásokat a nála történt bejelentés után és a munkabéállás előtt indoklás nélkül visszavetni.

13. §. A csoportvezető által alkalmazott segédek és munkások az iparos alkalmazottai; ugyanazért ezekkel szemben minden irányban az iparost terhelik a törvényes kötelezettségek.

A munkabér kifizetéséért első sorban a csoportvezető felelős ugyan, de a munkabér kifizetéséért az iparost is szavatosság terheli és mint kőszfizető kezeli ily esetben a békéltető bizottsági tárgyalásokhoz az iparos is megidézendő és az esetre, ha a csoportvezető a kiérdemelt munkabért alkalmazottainak meg nem fizetné, az iparos annak megfizetésében egyetemlegesen marasztalendő.

14. §. A csoportvezető és alkalmazottjai fölött a felügyeletet és ellenőrzést ugy az iparos maga, mint a munkavezető gyakorolja, miért is

ezek törvényes ok fenforgása esetében a csoportvezető alkalmazottjait bármikor elbocsáthatják.

15. §. A csoportvezető követelheti, hogy az általa teljesített munkának megfelelőleg mindenszombaton aránylagos fizetés adassék ki, illetőleg ezen fizetési előlegből köteles a csoportvezető alkalmazottait az iparos vagy helyettese jelentésében kifizetni.

Ha ez a fizetési részlet a csoportvezető alkalmazottainak napi vagy hetibérét nem fedezi, köteles az iparos az első héten annyi fizetési előleget pótolni, hogy az alkalmazottak első heti bére kifizethető legyen.

Ez az előleg a második heti bére beszámítandó és a következő szombaton a csoportvezetővel elszámolandó.

A második héten vagy ezental nem köteles többé az iparos a csoportvezetőnek vagy alkalmazottainak a teljesített munka arányánál több fizetési előleget adni.

16. §. A főlállalt munka teljesítése után a csoportvezető köteles az iparossal összeszámolni.

A főlállalt munka jószágért és teljesítéséért az iparos irányában a csoportvezető vagyoni felelősséggel tartozik.

17. §. A szakmáymunka befejeztével a munkaviszony ugy az iparos és csoportvezető, mint ez utóbbi és alkalmazottai közt önmagától megszűnik.

18. §. Iparossegédek. Az iparossegédek az iparágukba vágó összes szakmunkásokat teljesítik.

19. §. Női segédek (varrónők, tűzőnők) azok, kik szakbeli tanonczbizonyítvány alapján alkalmaztatnak nők által végezhető szokott iparos munkálatoknál.

20. §. Munkakönyvvél nem bíró sem női, sem férfi segédek nem alkalmazhatók.

21. §. Az a férfi vagy női munkás, a ki tanonczbizonyítvány nélkül az ipartörvény 101. §. alapján nyer munkakönyvet és alkalmazást, segédnek

nem tekintetik, habár alkalmaztatása hosszabb időre terjed is.

22. §. A segédszemélyzetnek eddig felsorolt tagjai az itt részletezett szabályok szerint állandó alkalmazásban le-őknök tekintendők. Ellenben az itt fel nem sorolt alkalmazottak, mint a kisegítő segédek stb. ideiglenes alkalmazottaknak veendő.

Mig tehát amazoknak felmondási ideje alább szabályozást nyer, addig ez utóbbiak felmondás nélkül a munkából bármikor kiléphetnek s viszont bár mikor elbocsáthatók.

23. §. Az iparos üzletekben alkalmazott eselések munkaviszonya a eselértörvény alapján bírálandó el. Ellenben az ipari szakmunkálatoknál alkalmazott napszamosokra nézve a felmondási idő, a fizetés és munkaidő tekintetében e szabályrendelet irányadó.

24. §. Az iparos helyettesének a segédszemélyzet azon tagja tekintendő, kit az iparos állandóan vagy időről-időre az ipari ügyekben való rendelkezési joggal felruház.

25. §. Munkaidő. A rendes munkaidő, a mennyiben ennek tartamát illetőleg az üzleti órákat egyes iparosok külön meg nem állapítják, reggeli 5 órától esti 7 óráig tart.

Munkaközben délelőtt fél órai, délután pedig egy órai pihenés tartatik.

Műhelyen kívül, nyilvánosan végzett munkálatoknál, pl. építkezéseknél, e munkaidő csak a nyári időszokban, mely minden év márczius 15-én kezdődik és október 15-én végződik, érvényes. Ellenben a téli időszakban, mely minden év október 15-én kezdődik és a következő év márczius 15-én végződik, a rendes munkaidő reggeli 6 órától esti 6 óráig tart s ezen munkaidő közben esakis délután engedtetik egy órai pihenés.

A nyári és téli időszak változásával a munkabér összege is változás alá esik.

26. §. Ha valamely iparos a munkaidőt vagy az üzleti órákat saját alkalmazottjaira nézve külön állapítja meg, köteles a segédszemélyzet min-

REGÉNYCSARNOK

Haida.

— A „Székelyföld” eredeti regénye —

Irá: Hajdó Ödön.

(Folytatás.)

XI.

Port-Saidban.

Éjjel után két óra lehetett, midőn a Fakardin Ezra hajója, a „Sultana” Port-Said kikötőjébe érkezett.

Fazli ott állott a kormánykerék-nél s vizsgálta a tiszta holdvilágos éjben a belátható hajókat, fölve attól, ha meglátna egyet, mely Haidit és anyját visszavihetné. Nemsokára horganyt vetve, négy evezős kíséretben csolnakba szállt s a szárazra érve, lázas sietséggel futotta be a partot, majd hogy teljes bizonyosságot szerezzen, elszaladt a vámhivatalba s a bejelentéssel egyidejűleg megtudakolta, ha van-e oly hajó jelenleg Port-Said kikötőjében, melynek utiránya Konstantinápolyba visz, s miután erre tagadó választ kapott, jó kedvvel sietett vissza.

Midőn a hajó fedélzetére ért, Fakardin Ezrával találkozott, ki azalatt már fölkel s kíváncsian kérdé Fazlit, midőn meglátá, hogy hol járt?

Fazli híven elmondá, a mit végzett s hozzá jelenté, hogy hajót nem találhatni a kikötőben, mely a hölgyeket visszavinné, sőt a nap folyamára sincs olyan hajó érkezése jelezve.

— Az baj — mondá Fakardin — de reggel, ha dolgaiddat elvégezted, tudakozd meg utána, mert Adenben még kevesebb reményem van találhatni.

— Jól van, uram, parancsod szerint fogok eljárni, de kétem, hogy hölgyeid visszaindulhassanak.

— Igyekez, hogy találj, mert különben Koreáig lesznek kénytelenek velünk jönni.

— Baj az?

— Mi nekünk nem, de talán nekik kényelmetlen lenne.

— Nemde uram, szívjóságodat dicséri e cselekményed is, hogy terhet vettél velük a nyakadba?

— Ne hizelegj Fazli. De ha nem is szívosság lenne a mi vezetett, akkor sem tudnád meg indító okát.

— Ugy, ugy, — mondá Fazli egyet hunyorítva kancsal szemével — nagyon kíváncsok egy teremts a fiatalabbik.

— Menj dolgozda Fazli! A bizalmasodnak nem vagyok barátja.

— Aha! — mormogta magában a távozó hajóskapitány, — nyomon

vagyok. Uram érdeklődik a kis pártfogolt iránt. No Fazli, így már baj van. — Azzal oly rikácsoló hangon kezdett rendelkezni a matrőzoknak, hogy a távollévő Fakardin Ezra a a nők iránti kiméletből oda izent, hogy esendesebben buzgólkodjék, mert éktelen hangja a pihenőket fölveri.

Ezalatt azonban a nők már fölkeltek s éppen akkor léptek ki kabinjukból, midőn Ezra ott ment el. Szívólyosan köszöntö őket s a szokásos udvarias kérdőzetéseket mellőzve, rögtön elmondá, hogy Port-Saidban ez idő szerint nincs oly hajó, melyre átszállhatnának s ha a nap folyamán sem érkezik, ugy tovább kell folytatniok az utat. Míg beszélt tekintete belemélyedett a leány mély tüzi szemébe s ugy tetszett, mintha fölragyognának erre a hirre. Az a hálás tekintet, melyben benne volt láz és epedés, mintha azt mondta volna neki, hisz én nem kívánok elszakadni tőled, mert te vagy, kibem megismertem az életet; pedig ez az élet oly kevés arra, hogy veled legyen, miért óhajtasz hát eltávolítani magadtól? No keress hajót, hogy veled maradhassak, ne találj, mert így elvöllok tőled, hisz a meny nyílt meg nekem mielőtt láttalak volna,

hogy megismerjelek és most elveszteni téged, hogy megint várjak rád? Nem, nem, én veled maradok!

Ezrának agyára tolt a vér e tekintettől, testében megremegett s ajkai reszkettek a lángtól, mely szívólyból felpezsdült. Érezte azt a delejes erőt, mely ellen küzdeni hiába való, mely elől kitérni nem lehet s alig tudta lecsillapítani szilaj hevét, hogy az anya aggodalmas kérdéseire válaszolhasson.

— Észrevehető volt zavara és ugy beszélt, mint mikor gondolataink másfelé kalandoznak a társalgás alatt s éppen nem érdekel a fennforgó téma.

A leánynak feltűnt az az elfoglaltság s gyöngéd hangon kérdé Ezráról:

— Mi aggasztja, miért oly komor, tán mi idéztük a borut homlokára?

— Csak most látom be — folytatá Bajazedné, mintegy kiegészítve mondatát — mily nagy áldozatot kértünk öntől uram s mennyi gondot okozunk önnek utazásunkkal, de megbocsásson, mert e hibánk akaratlan kívüli s valóban nagyon óhajtom, hogy innen, vagy Adenből visszamehessünk Konstantinápolyba, hol e szivességgért lekötöztetettjei maradunk.

(Folytatása köv.)

den tagja a napirend és munkarend tekintetében az iparos házában és üzleténél bevett szokásokhoz és rendelkezésekhez alkalmazkodni.

27. §. Az esetben, ha valamely napon a rendes munkaidőnél több avagy kevesebb idő fordítatik tényleg munkára, a munkában töltött órák számához képest a fizetés, illetőleg a munkabér aránylag felemelhető vagy leszállíthatatik.

28. §. Az éjjeli munka, mely esti 9 és reggeli 5 óra közt teljesített, a nappali munkabéren kívül számítható.

Üzlet- és munkavezetők kivételes éjjeli munkálatokért külön fizetést nem igényelhetnek.

29. §. Ha valaki a segédszemélyzet tagjai közül a rendes munkaidőn túl, avagy éjjel is dolgozni akar, a többieknek vagy bárkinek őt eme szándékáról lebeszélni vagy munkájában háborgatni nem szabad.

30. §. Munkabérek. A fizetés, illetőleg a bér összege az iparos és segédszemélyzete közt megállapodáson alapszik, a mennyiben az egyes egyének munkaképessége és használhatósága irány- és mérvadó.

31. §. Az üzlet- és munkavezetők bérösszege a felfogadás alkalmával egyezkedés alapján állapítandó meg; a segédek és munkások munkabérének összegét azonban az első hét szombatján, az első kifizetés alkalmával a mester és az illető segéd vagy munkás állapítja meg.

De a fizetés és munkabér összege csak egy heti próbaidő elteltével válik jövőre nézve kötelező erejűvé.

32. §. A heti fizetés, illetőleg a munkabér, minden héten szombaton és pedig a rendes munkaidő befejeztével fizetetik ki.

A munkabér azonban csakis azon munkaidőre, illetőleg azon napokra és órákra jár, melyeket az illető egyén tényleg munkában töltött.

A kifizetésre nézve az ipartörvény 118—120 §-ai irányadók. 36. §. Kifizetés alkalmával köteles az iparos a segélypénztári alapszabályszerű járadékot a segédszemélyzeti fizetéséből, illetőleg munkabéréből levonni.

34. §. Ha a segéd az iparosnak kárt okoz, nevezetesen, ha a eldolgazandó anyagot elrontja, jogosítva van az iparos aránylagos tényleges kárát a segéd fizetéséből, illetőleg munkabéréből levonni.

Mindaddig, míg az okozott kár az iparosnak megtérítve nincsen, a segéd vagy munkás nem távozhatik az iparos műhelyéből más műhelybe.

35. §. Az iparos köteles a segéd vagy munkásnak azon munkabérösszegét, melyet ennek az elbocsátáskor tényleg fizetett, számszerűleg a segéd munkakönyvébe beírni. Ez a kifejezés: „változó”, be nem írható, hanem ily esetben tartozik az iparos a segéd könyvébe azt a munkabérösszeget beírni, melyet az őt leutoljára huzzott.

36. §. Magaviselet. A segédszemélyzet minden tagja köteles az iparos és ennek családtagjai irányában kellő tisztességgel viselkedni; kötelesek továbbá a segédek, munkások és napszámosok az üzlet és munkavezetővel szemben tisztességes magaviseletet tanúsítani; kötelesek végre az iparos, vagy helyettesének rendelkezéseit pontosan teljesíteni és nekik az általuk kívánt felvilágosítást megadni.

37. §. A segédszemélyzet minden

tagja köteles a reábizott munkát szorgalmasan és pontosan elvégezni és egyáltalán mindig és mindenben józan és erkölcsös magaviseletet tanúsítani; az engedelmiséget, hűtlenséget, kicsapongást és bujtogatást pedig szorosan kerülni.

38. §. Kilépés. A 8 napi próbaidőn belől a segédszemélyzet bármely tagja, felmondás nélkül elbocsátható, viszont ezek is jogosítva vannak a munkából minden felmondás nélkül kilépni, ha munkaelőleg tartozásuk nincs.

39. §. A felmondási időre nézve az ipartörvény illető §-ai irányadók.

40. §. Az esetben, ha a körülmények és viszonyok úgy hoznak magukkal, hogy a munkát hűközben elemi csapás vagy más elháríthatlan okból (épitkezéseknél nagy esőzések) félbe kellene szakítani, jogában áll az iparosnak a tényleg kiérdemelt munkabér kifizetése mellett a segédeket és munkásokat mind, vagy részben elbocsátani; de a nevezettek hűközben az iparos beleegyezése nélkül a munkából ki nem léphetnek.

Ez a kivételes intézkedés az üzlet és munkavezetőkkel, kik havi fizetést huznak, nem alkalmazható.

41. §. Az a segéd vagy munkás, ki munkáját a hét bármely napján elhagyja és ennek okát közzé nem igazolja, a már teljesített heti munkája után járó bért meg nem kapja, hanem az bírságként a betegsegélyező pénztárba, a fizetési naptól számított 3 nap alatt az iparos által beszolgáltatandó.

E mellett az ipartörvény 159. §-a is alkalmazható.

42. §. Az ipartörvény 94. §-a szerint a segédszemélyzet felmondás nélkül azonnal csak a következő esetekben bocsátható el.

a) Ha nyereségyéből eredő büncselekvényt követ el;

b) ha az iparos, helyettese, vagy az iparos egyik családtagja ellen tetleges bántalmazást vagy súlyos becsületsértést követ el, kötelességei teljesítését makacsul megtagadja, vagy ha az iparos akarata ellenére egy egész munkanapon át igazolatlanul szünetel;

c) ha megintés dacára a ház, vagy üzlet biztonságát vigyázatlansága által veszélyezteti;

d) ha 3 napnál tovább tartó szabadságvesztés büntetés alá kerül;

e) ha a szerződésileg előírt munkateljesítésére képtelen;

f) ha valamely undorító vagy ragályos betegségben szenved;

g) ha az iparos bizalmával való visszaélés által az üzlet érdekeit veszélyezteti;

h) ha az iparos-segéd, főnöke beleegyezése nélkül akár saját, akár más részére ipari üzletekkel foglalkozik.

Az e) és f) pontokban elősorolt esetek bekövetkezése (munkaközben beálló munkaképtelenség vagy betegség) miatt elbocsátott segéd netalán kárpótlási igénye a szerződés és a fennálló törvények alapján ítélendő meg.

(Folytatása következik.)

Ujdonságok.

— Kinevezés. Vajna Mihály kovásznai közs. isk. igazgató okl. polg. isk. tanító a sepsi-szentgyörgyi áll. polg. iskolához a X-ik fizetési osztályba rendes tanítónak a vall. és közokt. miniszter kinevezte.

— A kézdívasárhelyi indóház a múlt nyáron ki lett bővítve, már egy épület-szárnyat építtettek hozzá, azonban ezen kibővítés mellett is csak szűkös felel meg az igényeknek. Az utazó közönség ugyan most már nem heringként összehúfolva kénytelen várni az induló és érkező vonatokat, mint eddig, de azért kényelemlről szó még most sem lehet. Ezen bajon segitendő a városi képviselő múlt gyűlésében elhatározta, hogy a perrenon egy üveges veranda építtetése iránt az államvasutak üzletvezetőségéhez kérvényt intéz. Ezen kérelem tárgya olyan csekélység, hogy kétségünk sem lehet a teljesítés iránt, a közönségnek pedig rendkívül kényelmére fog szolgálni.

— Országos vásárunk. Jövő hétfőn lesz a mi őszi országos vásárunk, mely mindig rendkívül élénk és látogatott szokott lenni. Az idén is a jelek oda mutatnak, hogy ha az időjárás kedvez — népes vásárunk leend. A sátrakat már építik, s vendéglőkben a szállások mind le vannak foglalva.

— Halálozás. Kásonyujfalvi néhai Köllönte Andrásné szül. Sükös Judit, Kovács Dániel városi pénztárnoknak anyósa, hosszas szenvedés után f. hó 26-án elhalt. Béke s áldás poraira!

— Értesítés. A háromszékvármegyei ált. tanítótestület r. közgyűlése Kovásznán, ez évi november hó 2-án a Butyka-féle „Központi” szálloda nagytermében fog megtartatni. Ugyanott nagyon tisztességes közbejáról gondoskodva lesz, személyenként — föltér borral együtt — csak egy forint jutányos díjért. A közbejáró részt venni akarók ebbéli szánkéukat október hó 31-ig Vajna Mihály tanító ural (Kovácsna) a szokásos módon közölni szíveskedjenek.

— A vonat indulásakor.

A vonatvezető: Tessék gyorsan beszállani, nagysám, a vonat nyomban indul!

Az utazó: De előbb meg kell csókolnom a hugomat.

A vonatvezető: Csak szálljon be, majd én elvégzem.

— Udvariatlanság. Egy korosabb asszony társaságban ezt mondja:

— Vannak kellemetlenségek, melyek az embert egy óra alatt tíz évvel megvéntik.

— Egy ur (a legegyszerűbb hangon): Ugy látszik, nagysádnak sok ilyen kellemetlensége volt!

— Azok az anyósok! Egy társaságban az anyósokról folyt a beszéd és természetesen nem mondtak sok jót rólok.

— Uraim és hölgyeim — szólott a társaságnak egy tagja — a minap egy ünnepi alkalomra ezukorból készítettem egy anyóst. Megkóstoltuk és higgyék el: keserű volt!

Az Olesó Könyvtár új, olcsóbb kiadásából most vettük a második sorozatot, mely a vállalat 21 — 40. számait foglalja magában. A páratlan siker, melyet a Franklin társulat ezzel a vállalatával elért, csak onnan magyarázható, hogy két fontos dolgot nem tévesztett szem elől: csakis szembe szedett jót, olesó áron. Embert, a ki a jót kiválassza, keresve sem találhatott volna kiválóbbat és alkalmasabbat, mint Gyulai Pál az „Olesó Könyvtár” szerkesztője, első esztétikusunk és legkiválóbb kritikusunk. Így aztán nem esoda, hogy az „Olesó Könyvtár” tar-

talma választékos és csak természetes, hogy a közölt darabok szövege kiállja a legszigorubb bírálatot. A II. sorozat tartalma a következő: 21—22 Dickens. Karácsonyi ének. 23—24 Gogol. Beszélyek az orosz életből. 25—26 Chateaubriand. Atala. Ford. Csiky Károly. 27—28 Tannysen. Király-idyllek I. Helén. — Ginevra. Ford. Szász Károly. 29—31 Macaulay. Lord Bacon. 32—34 Kemény Zsigmond. Szerelem és hűség. 35—36 Hugó Victor. Hernani. 37—40 Kölesei Ferencz válogatott szónoki művei.

Az „Olesó Könyvtár” egyes sorozatai megrendelhető minden hazai könyvkereskedés útján; a hol könyvkereskedés nincs, levelező lapon a Franklin Társulattól. Egy-egy sorozat ára bérmentes megküldéssel 2 frt. Egyes számé 10 kr.

— Antirhematicon. Egy esalhatatlan hatású gyógyszer, mely hihetetlen eredménnyel gyógyítja a köszvényes fájdalmakat. E esoda gyógyszer rövid idő alatt egész Európában híressé lett, sőt ma már mint elodázhatatlanul szükséges háziszert használtatik. Eltekintve az ezrével érkező halányilatkozatoktól, az „Antirhematicon”-t már a pápa ő szentsege, Bismark herczeg, bolusi Baross Gáborné, Bende Imre nyitrai püspök ur és még számos előkelőség sikerrel használta is. E köszvényeszer néhányszori használat után gyógyítja a tagszagatást, a zsibbadást, a fejtörést és minden a rheumatizmusból származó összes fájdalmakat. Az „Antirhematicon” kapható Budapesten: Török József gyógyszerárban, de megrendelhető még az ország bármely gyógyszerárban is üvegenként egy forint 20 krajczárjával.

Mezőgazdasági közlemények.

A hamu mint trágyaszert.

(Folyt. és vége.)

Ezen folyamatok alatt ezen anyagok a földben jelen levő vizek behatása alatt állottak. Ez a víz egyrészt kilugozólag hatott s elvonta a növényi részekről a könnyebben oldható vegyeket, mint kálit és phosphorsavat; másrészt hozzávetett kovasavat, vasóteget, anyagot, homokot, meszet stb. részint oldott, részint oldatlan állapotban, — az átalakuló tömeghez. Ebből magyarázható meg az is, hogy a fennebb említett tüzelő anyagok hamuösszetétele még a helyi viszonyok szerint is különbözik.

Sokszor lehet alkalma a gazdának az u. n. szappanos hamut is olesó trágyaszert gyanánt igénybe vehetni. Ezen nem egyéb, mint fahamu, melynek kálitartalmából körülbelül két harmadrész elvonatott; ez tehát ha nem is oly értékes, mint a fahamu, mégis hatásos trágyaszertnek tekintethető.

A hamu különösen nehéz, nedves, anyagosa talajon alkalmazható előnyösen. Káliban gazdag hamut leginkább réteken és heréféleken lehet sikeresen alkalmazni, ugy magában, mint esontlisszettel, istállótrágyával keverve, ugy compostban.

A felhordást réteknél legjobb már ősszel foganatosítani, szántóföldekre kora tavasszal és pedig őszi vetéseknél a felületen jól földdel keverve. Hatása gyorsan lép fel csak a kilugozott hamunál lassabb, mivel ez csak vízben oldhatlan anyagokat tartalmaz és így szükséges, hogy hosszabb ideig legyen talajban kölcsönhatásba

hogy könnyeben felvehető alkalmas növényi tápanyagot szolgáltatson.

A szikes foltok javításánál is kiváló sikerrel lehet a hamut és pernyét használni, a mint tetszik is ezt már régóta postmegyei parasztok. Ezek meghordják a szikes foltot homokkal és pernyével, jól össze szántják s a szikes folt több évre elveszti minden rossz tulajdonságát.

Egyszóval olyan becses trágyaszor a hamu, hogy sokkal több figyelmet érdemelne, mint némely gazdák részéről jelenleg. Különösen a gondozása általában kritikán alól álló, míg ki nem kerül a szántóföldre vagy rétre, s legtöbb esetben már akkorán a szél nagyobbbrészt széthordja vagy a víz legbecsesőbb alkotórészeit kilugozza, legnagyobb kárára magának a gondatlan gazdának.

Hasznos tündivalók.

A liszt megfőrgesedését megakadályozni. Igen gyakran megesik, kivált ha a gazdasszonyok nagyobb tömegű lisztje van készletben, hogy ellepik a pondrók, a mi pedig ép olyan káros, mint kellemetlen. Ezen alkalmatlan vendégeket úgy tartjuk távol a lisztől, hogy lemet-szünk néhány juharcfaágat, letisztítjuk leveleit s azután vagy fél napra kitesszük a szabad levegőre, hogy felesleges nedvességét elvesztse. Az így előkészített ágakat beledugdossuk a lisztes ládába vagy zsákba s a fergek soha sem fognak jelentkezni. A lisztre semmi hátrányos befolyást nem gyakorolnak a gulyák, melyeket azonban időről-időre újabbakkal kell a lisztben felesérelni.

Hirdetések.

Henneberg G. (cs. és kir. udvari szállító) selyemgyára Zürichben a privát megrendelők lakására közvetlenül szállít: fekete, fehér és színes selyemszöveteket, méterenként 45 krtól 11 frt 65 krig postabér és vámmentesen, sima, csikos, kockázott és mintázottakat, damasztot stb. (mintegy 240 különböző minőség és 2000 különböző szín és árnyalatban.) Minták postafordulóval küldetnek. Svájcba címzett levelekre 10 kros és levelezőlapokra 5 kros bélyeg ragasztandó.

Hirdetmény.

Alólirt ezennel közhire teszi, hogy gróf Mikes Arpád tulajdonát képező kézdipolyáni, bélafalvi, peselneki, osdolai és szentléleki fekvősegeket részletenként szabad kézből 1894. November 11-én reggeli 9 órától kezdve Polyán községében udvarbíró ifj. Opra János házában árverés alá bocsátja, a részletes feltételek a vásárolni szándékozókhoz az árverés napján tudomására hozatnak.

Gróf Mikes Kelemen.

3-3 (114).

BODOKI

* MATILD-FORRÁS *

különösen kötött szénsavban és szénsavas natriumban rendkívül gazdag

kristálytisza égvényes vasas savanyúvíz.

Elsőrangú acél-forrás!

A világforgalomban legfelsőbb, legelősebb és legégszerűsebb — megfelelő szakértelemmel természetesen kezelt — a maga nemében páratlan savanyúvíz.

Legfelsőbb borvíz!

A gyomor és az idegrendszer bántalmainál, vérszegénységen alapuló betegségeknél és női bántalmaknál páratlan hatású gyógy-ital!

Egy literes üveg víz ára üvegeszereléssel 4 krajczár

Kapható:

Kézdí-Vásárhelyt Kupán József úrnál főraktáron, továbbá minden ásványvíz kereskedésben és vendéglőkben.

Tisztelettel **GYÖRGY JÓZSEF** a forrás kezelője.
(Hármszékmegye) **BODOK** (Háromszékmegye)

28

HIRDETÉSEK JUTÁNYOSAN FELVÉTELEK.

Alólirt cégénél

minden csak 95 krajczár!

A megrendelni szándékozók kéretnek megrendeléseiket a lehető gyorsan eszközölni, miután a raktári-készlet már nem igen nagymennyiségű.

- 1 drb NŐI VÁLLKENDŐ, nagy, különböző feltűnőszínekben, nélkülözhetetlen kellék, csak 95 kr.
- 12 drb FRANCZIA BATIST ZSEBKENDŐ, beszegve, jó mosó, csak 95 kr.
- 1 drb NŐI ING, nagyszerű stickolt-betéttel, jutalomdíjat is nyert, csak 95 kr.
- 1 drb. előkelő FÉRFI ING, fehér vagy színes, csak 95 kr.
- 1 drb FÉRFI vagy NŐI ALSO-NADRAG, parchet, gyapot, vagy szőttből, nagyon vastag és meleg, csak 95 kr.
- 1 drb. franczia ÉRCZ-ÓRA, hosszú láncszal, nagyon előkelő és pontosan jár, csak 95 kr.
- 1 drb. DAMAST-ABROSZ, igen élénk színekben és fehérben is, csak 95 kr.
- 6 drb DAMAST-SERVIETA a fenti színekben, csak 95 kr.
- 3 pár TELI NŐI HARISNYA, minden pár külön színben, a térdig érő, csak 95 kr.
- 4 pár TELI FÉRFI HARISNYA, minden pár vastag és meleg, csak 95 kr.
- 1 teljes GYERMEK-JÁTEKSZER, fiuk vagy lányok részére, 8 igen szép darab, csak 95 kr.
- 6 drb EVŐ-KANÁL, igen finom, színét mindig megtartó britania-ezüstből, csak 95 kr.
- 6 drb KÉS, ezüsthényű fogantyúval és VILLÁK egy darabból, csak 95 kr.

Csak 2 frt 40 kr. egy teljesen kész, kitűnően szabott FÉRFI NADRAG, igen jó, erős és tartós téli szövetből. Az igényeknek meg nem felelő tárgyak visszavételnek és kiesérltetnek. A szétküldések a legpontosabban eszközöltetnek utánvót vagy a pénznek előleges beküldése mellett.

Megkeresések **Apfel bizományi üzletéhez, Bécs I. Fleischmarkt 6 Kv. sz. intézendők.**

103 5-6.